

Kramérnyusowy
Císařské král. Wlastenské Nowiny.

Roku 1791.

Pro. 34.

W Sobotu

dne 20. Črpná.

Četj roční běh.

S nejvyšším císařským královským Povolením.

Zpráwy o potoci.

Neyvyššímu potěšení weškerého národu Českého tu zpráwu w známost wvesti můžeme, že mezy domem Rakouským a Tureckým pokog skutečně zawřen gest. O tom nám Wjdenště nowiny na den 13 črpná takto píšj: "Dne 4 toho podle zprostředkowanj královského Anglického, královského Pruského dwora, a swobodné Hollandské obce, mezy císařskými, královskými a Tureckými zplnomocněnými Ministry w Čistowě stalo se narownánj a zawřenj pokoge, a hned nato také zvláštnj smlawwa podepsána byla, podle kteréž Turecký dwór staré Orsowy s celým okolím až k černé řece, a godného dlu při řece Dně spolu

o Četnem a Dřezniškem císařskému, Rakouskému dworu postaupil." — Tato gest tedy zběžná zpráwa, kterauž my zatjm o tomto narownánj a zawřenj pokoge Panům čtenářům w známost w wádíme, a bezpochyby w málo dnech pořádně o wšech člancých budeme moci obšírněgi psáti.

Dále se píše w týchž Wjdenšských nowinách: "Skoro týmž časem přišla ta potěšiteldná zpráwa, že podle přátelstého srozuměnj Petrohradského, Londýnského a Berlinského dwora pokog mezy Rusy a Turky skutečně ten základ obdržel, gakýž gegj Milost Cýsařowna podle skowného a mírného požádánj Turkům dáwno předložila. Práwenj pro"

prostředkujících dworové wssemožné o to se přičinili, aby Turecký dmar vložena výmjinky pro wygednání pokoge přigali, ginak že se ho nikterak wice wgmati nebudau, a pokudby napotom gessé w dalším wedení wálky neschastný byl, že sobě sám přčinu toho připsati musý. Protož není žádná pochybnost, že y mezy Rusy a Turky po krátkém času náležitý pokog vgednán a šťastně zawřen bude.

Některých zpráv, kteréz se na wálku mezy Rusy a Turky dosawad trwajících potahují, w krátkosti gen podozřkneme, tak aby nám pro nasse důležitější zpráwy prostrannější místo pozůstalo.

3 Walach se pisse na den 25 čerwence: 3 počátku měsíce máge zagisté welikau sine starost o Rusy měli; nebo se tjm časem w pewnostech Tureckých, Widjnu, Ssumle, Durčewu a Braille a při armádě neywyššího Wezyra ney méně gedentrat sto ssedesáte tisíců wálečného lidu počítalo; a při Ruském wogstu sorwa 60 tisíců mužů pozůstawalo. Než nyní widíme, co wssěcko toto weliké množstwj Turků proti hrstce staročných a bogowných Rusů wyříditi mohlo. Gediná bitwa v Mačina tak welice Turky stencila, že se po tu chwili zpamatowati nemohau. Neywyšší Wezýr Jusuf Bassa byl neywětší nepřitel pokoge; wssak y za to dobran odplatu má očekáwání; nechť gen gessé gednau neschastné bitwu s Rusy swede, bez dbáwná sšiuura gest wssěcko to, což geho hrdinským skutkům konec učinj. A to mu sami Turcy, genž dne 9 čerwence v Mačina zagati byli, prorokují.

W témž listu gessé se připomíná, že po šťastné porážce Turků v Mačina přes patnáct set Tureckých arnautů k Rusům odběhlo, a wssickni tito v Rusů wogenstau službu přigali. Turcy nyní nanowo v Syrssowý dohromady se srazegj, a gessé gednau swého štěstí proti Rusům pokusyti chtěj. Gak ale slyšime, dle některých zpráv, Rusové po swedené bitwě opět nazpátek přes Dunag táhli, a toliko lodní mosty náležitým počtem lidu osadili.

Giný list z Bukarestu psaný též 25 čerwence prawj, že neywyšší Wezýr, shledáwage čerstvého lidu na pomoc, gessé v Syrssowý stogi; wssak ale polní stanowé na wrchu pod Syrssowau dne 19 giž westrz vklizeni byli, a weliká částka Tureckého wogsta k Sylistryi táhla.

3 Widně se pisse na den 14 toho: Podlé zpráwy, kteraž Pan polní Maršalek hrabě Michal Wallis od Bnjžete Kepnina obdržel, Turcy potud od wálky kteraž nyní toliko s Rusy wedau, wpuzstiti nemyslegj. Podlé poručení, kteréz neywyšší Wezýr z Konstantynopole obdržel, on se nyní opět v Mačina shrozmaždowati počíná, a na rozkaz neywyššího Sultána gessé gednau s Rusy bitwu swěsti musý. Za tau přčinau Wezýr nyní chystá se Dunag přegiti. Dle této zpráwy můžeme tedy w málo dnech o hrozné a frwawé porážce, a po nedlaubém času nato o narownání a zawření pokoge mezy Rusy a Turky slyšeti. — Co Rusové w pewnosti Brailý činj, po tu chwili ničeho nesyšime.

3 Brandeburka toho týhodne došlé zpráwy zase činj zmjinku, že Pruské wogsto stále nazpátek táhne; a z Angliz

člícán zprávy praví, že zbiránj wesláz
řu docela zastaweno gest. Tak se stalo,
gažož sine dáwno o tom psali, že Konz
stantynopolstý dwůr předce posledně sám
o to se přičiníti musý, aby pokog wy
gednal, nechceli k swé wěrsi zhaubě wšech
zemí w Evropě porratiti.

Rozličné politycké Zpráwy.

Z Rakaus 9 srpna. W listech, genž
z Hollandu přicházegj, následugjey poz
znamenanj črme, kterěz se na Pruského
zemstského Ministra hrabě Herberka poz
tahuge: (Páni Čtenáři bez pochyby wě
dj, že hrabě Herberk byl neywyšší Mi
nistr při Berlinském dwore, kterýmž
wšechť stálo, a kterýž wšechť zpráwy
w zemi wědł, gažž se mu samému zdálo,
a neylépe widělo.) Dwůr Hollandského
Mistodržjeyho Prynce z Oranyen zagiz
sté welmi těžce to čytj, že neywyšší
Ministr Herberk z tagného pokoge Ber
linského dwora propuštěn gest. W tom
každý wj, gaž důležitau službu Holland
skému Mistodržjeymu prokázal, a každý
to poznáwá, že tyž Mistodržjey propu
štěnjm Ministra Herberka welikau
podporu ztratil. Byť to y nepoházelo
odtud, žebý snad Herberk do králowstvé
nemilosti byl wpadl, a proto zemstkau
zpráwu byl opustil, nebo Brál Wyljm
gestě k němu má welikau dowěrnost;
wšak předce se na oko spatřuge, že po
lityka Berlinského dwora welice se změ
nila. Praweny Ministr ze wšech těch
wěcy, o kterěz se gednati začalo, sám
sauditi mohl, že se geho mocnost pomalu
trati. A gaž dlanho Herberk wšechť
zpráwu země w swých rukau měl, sinele
mohl každý řícy, že Berlinský dwůr giž

stotně Rusum wálku wypowj. Než nage
dnau se listek obrátil, a oblak strassliwé
wálky se rozterhal a gažož pára zmizel. Byť
Pruský dwůr na tom byl zůstal, a swug
namrženy plán byl čtěl wywesti, kte
rymž sobě mnoho dobrého slibowal, bylby
musyl gistotně wšechť swau sylu wynas
ložiti; wšak také bylby gi y ztenčil, a
přitom nic tak welmi prospěšného dauz
fati nemohl. Než nyněgšj system poz
mocy Ruského a Rakauského dwora k
mnohém wěrsimu prospěchu gemu cestu
otewřel. Gednogo takowého prospěchu
giž dosáhl; nebo giž gest gažož skutečný
Pán traginy Anspachské a Bayraitské,
a strze to w Německé Řissi zase moc geho
o něco zrostla. Co se gestě wice mlu
wí, gest owšem potud pauha rozpráv
ka; wšak předce, gažž gedem druhému
wyprawuge, má se státi ofrey marčení
a rozdělenj zemj, nad kterýmž se mnohý
podiwj. Gestě toliko tento plán opoz
nau zastřen gest, kteráz ale předce brzy
wzhůry wytažena bude. Také nyněgšj
příběhowe Francouzského Králowstwj
Berlinskému dworu nihterať milj negsau,
a powěst ta, že se o strassliwau sinlau
wu pracuge, dosawad trwá. Gaž w
Německé Řissi, tak y w Hollandu wšude
gest to domněnj, že nelze Francouzům
z těch nástrah se wydobyti, kterěz se gim
na wšech stranách lečegj.

Sned při prwnj zprávě, když sly
šeti bylo, že Francouzové swého Brále
gažožto zagatého do Paříže odwedli,
gedem 1739 Mlocnár takto se prohlásl:
"Wšech Brálů společně powinnost gest,
aby té potupy pomstili, a rozsíkowanj
Francouzské nečesti wšemi obyčegj pře
trž učinili."

3 Budinských nowin tuto wzatau zpráwu w známost wvádíme. Na staztku, kterýž k Wácowskému biskupství přináležej, letošního roku tak krásný oves sklizen byl, že stýblo clausně sylného rákosy wynášlo. Stýblo spolu s klasem gest 6 střewců vysoké, a klas samotný dýlku dwau střewců má; tito klasové mimo to gsau tak plní, že tak měř w každé šupině dvě zrna pozůstávají. Pole to, na němž se tento oves tak vrodil, bylo obyčejně oseto, a loni stého roku byla na něm zemská gablka sázena. Pan Spisowatel Budinských nowin sám swazeč as 20ti stýbel sylný toho owsa widěl, a protož se tím gístěgi wěřiti může, že tato zpráva prawdivá gest. (Ben. N. n. 65.)

3 Londýnu 22 čerwence. Wogsto, kterýž nyní w wětšim počtu do Birminghamu přitáhlo, předce tam zase pokog způsobilo. Asy 100 domů gest, kterýž buřiči dšlem na prach spálili, dšlem poborili, aneb aspoň dočista wylauz-pali; a škoda wšeho toho wynáší přes čtyřikrát sto tisíců liber šterlinků *). Ta wšeska stawenij přináležej samým Presbyteryanům, aneb gáž ge Angličane gmenugi, Dysyidentům; z čehož se poznává, že sprostný lid gen z slepé horliwosti pro své náboženství těchto hanebných wystupků se dopustil. Nezšťastný Dektor Prystley nato odšel do Londýnu, odkudž psal do Birminghamu, a wěřejně prohlásil, že pozdwižený lid proti Presbyteryanům ne z gáfes polizrycké přejiny, nýbrž z panhé horliwosti pro své náboženství takové neprawosti pášil; nebo den předtím, než Presbyteryani památní den Francouzského po-

zdwižení stawili, týž lid tedulky roztrus-sowal, a gimi wětšeho počtu proti Presbyteryanům shledáwal. Tito buřiči, ochránci reformowaného náboženství a své církwe, neměli došti na tom, že domy popálili a zkazyli, nýbrž také drželi za přislusné práwo, aby wěřejně kradli a lid laupili, a nevsanowali ani těch, od nichž prwe weyplatu wzali. Bohatý peněžoměnc Taylor obětowal gím 500 liber šterlinků, gen aby geho domu vsanowali. Tuto weyplatu zas-wěhli, a negen geho dům wěnfu před městem, nýbrž také geho ostatní domy zapálili a zbořili. Němž z nich tak se wjnem ožrali, že w domích, kteréž zas-pálili, a w kterýchž chlastali, newědance, že na wšech stranách hoří, bídne swůg žiwot ztratili. Gážkoli toto diwadlo strassiwé a k podiwání vkrutné bylo, předce Spisowatel Londýnských nowin tyto buřice zastává, a prawí, že oni pro zachránění práw zemských tauto horliwostj wedeni byli.

(Staats-Nel. n. 93.)

*) Libra šterlinků gest Anglická mince, kteráž 20 šilinků aneb 4 foruny, a podle naších peněz asy 6 křesťských tolarů wynáší; tato mince brzy wy-stupuge, brzy zase spadá.

*) Presbyteryanům w Birminghamu napotom gisté chut zagde památní den Francouzského pozdwižení stawiti. Druhá strana, totiž ta, kteráž se k bis-tupské neb reformátské církwi hlásí, byla z toho domněnj, že přimodowé one-stawnosti aumysl magi nynějši zpráwu zemskau frálowství Anglického podwra-titi; protož se shlukli dohromady, a hned počali domy páliť a plundrowati.